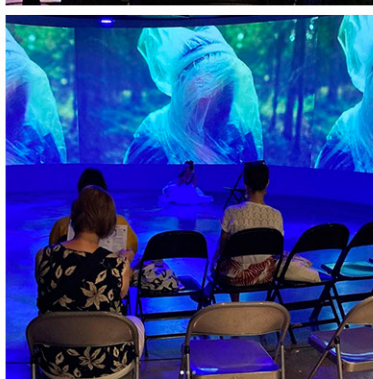
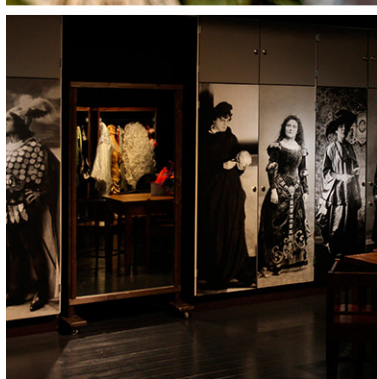
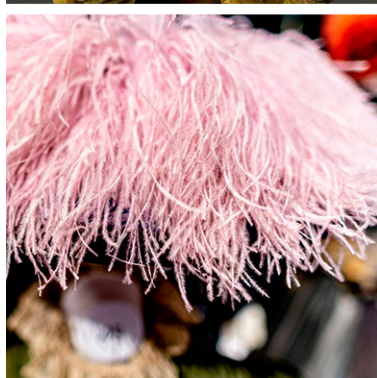
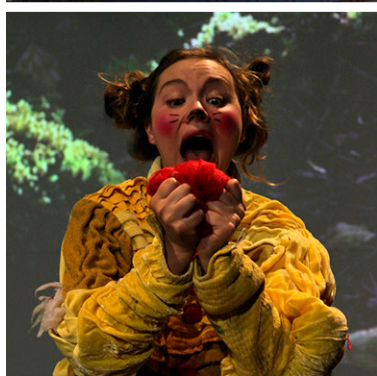
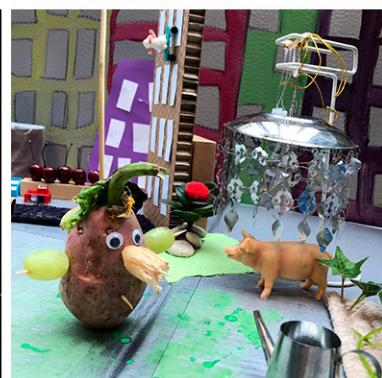

Teatterimuseo 2022

VUOSIKERTOMUS

Kannen kuvat:

Isot kuvat:

Museon sisäänkäynti Kaapelitehtaalla, kuva: Ilona Kemppainen.

"Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!" -näyttely, kuva: Heikki Suomi.

Pienet kuvat vasemmalta oikealle, ylhäältä alas:

Jumpapallot *Makeasti oravainen* -esityksestä, kuva: Ilona Kemppainen.

Syvää liikettä -näyttely, kuva: Ilona Kemppainen.

Teatterikissan Talvilomaseikkailu, kuvassa Janika Holm, kuva: Meri Eerola.

Herkkuteatteri-työpaja, kuva: Mari Ala-Nikkola.

Freia Stenbäck *Makeasti oravainen* -esityksessä, kuva: Ilona Kemppainen.

Työryhmä lähdössä (In)Different Journey -matkalle, kuva: Teatterimuseo.

Yksityiskohta näyttelystä *"Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!"*, kuva: Heikki Suomi.

Elina Knihtilän taiteilijatapaaminen, kuva: Ilona Kemppainen.

Arkadia-teatterin pukuhuone, kuva: Ilona Kemppainen.

Woman Machine -esitys, residenssitaiteilija Venla Ilona Blom, kuva: Ilona Kemppainen.

"Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!", kuva: Heikki Suomi.

"Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!" -näyttelyn avajaisstriimi, kuva: Ilona Kemppainen.

SISÄLLYS

Katsaus vuoteen 2022	3
Näyttelyt	4
Teatterikasvatus ja yleisötyö	8
Kokoelmat ja arkisto	14
Viestintä ja kävijät	19
Kansainvälinen toiminta	20
Talous	22
Tilat ja tekniikka	23
Henkilökunta	24
Liitteet	26

Teatterimuseo

KATSAUS VUOTEEN 2022

Vuosi 2022 oli Teatterimuseossa juhluvuosi, kun vuonna 1962 perustettu museo täytti 60 vuotta. Juhlavuoden alussa vuoden 2021 lopulla valmistuneet uudistetut näyttelytilat otettiin kokonaisuudessaan näyttelykäyttöön. Uudessa Ydin-tilassa avautui valtakunnallisen päänäyttämön, Suomen Kansallisteatterin, vaiheista kertova näyttely ”Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” – Suomen Kansallisteatteri 150 vuotta.

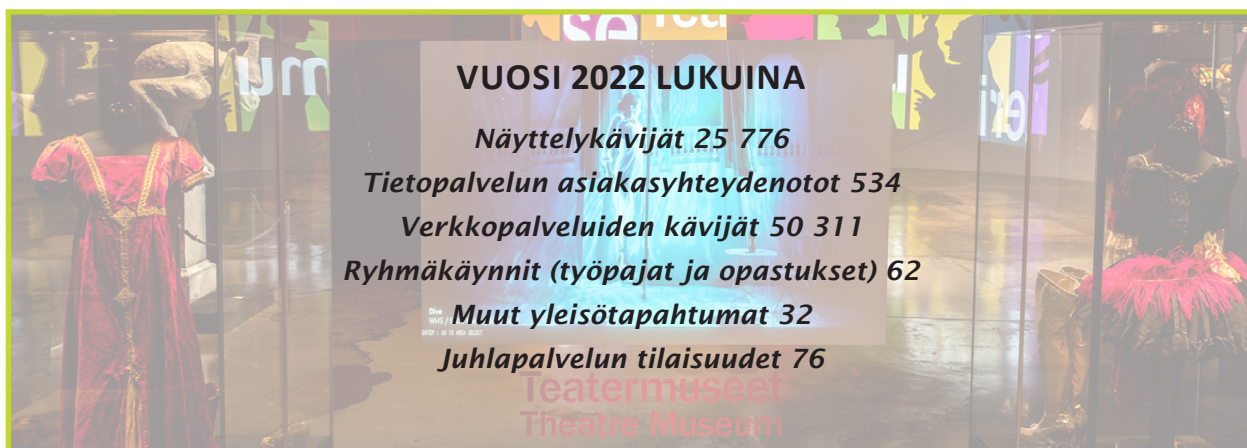
Vielä vuoden alussa toimintaa varjosti pandemia, joka vaikutti erityisesti ryhmäkävijöiden määrään ja jonka aiheuttama epävarmuus hankaloitti talouden suunnittelua ja ennakointia. Kävijämäärät lähtivät kuitenkin nousuun, ja toiminta palautui vähitellen pandemiaa edeltävälle tasolle.

Teatterimuseo on esittävien taiteiden valtakunnallinen vastuumuseo, jonka tallennusalueisiin kuuluvat teatteri, tanssi, sirkus, esitystaide ja ooppera. Valtakunnallisen toiminnan osalta uuden kokoelmanhallintajärjestelmän käyttöönoton valmistelu työllisti kokoelmahenkilökuntaa merkittävästi. Pandemian nopeuttama toiminnan digitalisoituminen lisäsi museon palvelujen saatavuutta valtakunnallisesti. Kaksi yleisötyön Erasmus+ -hanketta *FemPower* ja

(In)Different Journey jatkuivat läpi vuoden. Myös uuden, marraskuussa 2023 avautuvan perusnäyttelyn suunnittelu alkoi.

Kaapelitehdas toimintaympäristönä on entistään monipuolistunut Tanssin talon aloitettua toimintansa helmikuussa. Teatterimuseo ja Tanssin talo aloittivat tapahtumayhteistyön, jota jatketaan eri muodoissaan tulevina vuosina. Myös yhteistyö Hotelli- ja ravintolamuseon sekä Suomen valokuvataiteen museon kanssa on tiivistynyt yhteisen Kaapelimuseot-nimen alla, mikä tuo museoille synergiaetuja liittyen tapahtumajärjestämiseen, viestintään ja markkinointiin. Teatterimuseo osallistui myös Helsingin kaupungin rahoittamaan Kulttuurin kummilapset -toimintaan viiden muun toimijan kanssa.

Uutena toimintamuotona käynnistyi taiteilijaresidenssi, joka tarjoaa museon tallennusalueeseen kuuluvalla yksittäiselle taiteilijalle tai ryhmälle mahdollisuuden työskennellä museon tiloissa muutaman viikon ajan. Residenssi antaa museon kävijöille mahdollisuuden kurkistaa taiteilijoiden harjoitusprosessiin ja tarjoaa taiteilijoille työskentelytilan ja mahdollisuuden vuorovaikutukseen yleisön kanssa.

NÄYTTELYT

VAIHTUVAT NÄYTTELYT

Teatterimuseossa oli vuoden aikana poikkeuksellisesti kaksi vaihtuvaa näyttelyä, kun uuden perusnäyttelyn avaaminen siirtyi vuoden 2021 lopussa valmistuneen remontin myötä vuodelle 2023. Uuden pysyvän näyttelyn valmistelu pääsi kunnolla vauhtiin toimintavuoden syksyllä.

“YLEISÖ OLI RAIVOISSAAN IHASTUKSESTA!” – SUOMEN KANSALLISTEATTERI 150 VUOTTA

Ydin-tila 21.1.2022–30.12.2022

Tammikuussa uudessa Ydin-tilassa avattiin Suomen Kansallisteatterin juhlanäyttely *“Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” – Suomen Kansallisteatteri 150 vuotta*. Yhteistyössä Suomen Kansallisteatterin kanssa tuotettu näyttely käsitteli Suomen Kansallisteatterin vaiheita eri teemojen kautta, joita olivat kansallinen identiteetti, naisten asema ja tasa-arvo, teatterin ja politiikan välinen suhde, teatteri julkisuuden valokeilassa sekä yleisö ja teatteri. Nykyhetkeen ulottuva näyttely toi myös esiin Kansallisteatterin monipuolisen roolin kansallisena päänäyttämönä 2000-luvun Suomessa.

Näyttelyssä oli esillä noin 50 pukua ja esinettä Teatterimuseon kokoelmista ja runsaasti valokuvia museon arkistosta. Valokuvakoosteet kertoivat esityksistä vuodesta 1880 nykypäivään asti. Teatterin työntekijät esittäytyivät *Me kansallisteatterilaiset* -videokoosteessa, ja museon Maneesi-tilan kuvakollaasissa esiteltiin kaikki teatterin kiinnitetty näyttelijät vuodesta 1872 alkaen.

Näyttelyn yhteydessä ilmestyi verkkojulkaisu, jossa on näyttelytekstien lisäksi viisi artikkelia,

joiden kirjoittajat tarkastelevat Suomen Kansallisteatteria tutkimusaiheidensa tai omien kokemustensa kautta. Julkaisun toimitti museonjohtaja Raija-Liisa Seilo.

Näyttelyn konseptisuunnittelusta ja visuaalisuudesta vastasi Tarja Simone ja käsikirjoituksesta Jyrki Koskelo, Mia Hyvärinen, Ilona Kempainen, Laura Saloniemi sekä Raija-Liisa Seilo. Graafinen suunnittelu oli Marko Koveron ja video- ja valosuunnittelu Marianne Laguksen.

SYVÄÄ LIIKETTÄ – SUOMALAISEN NYKYTANSSIN KANSAINVÄLINEN HISTORIA

Black Box ja Studio 2.11.2021–6.3.2023

Suomalaisen nykytanssin kansainvälisestä historiasta kertova *Syvää liikettä* -näyttely oli esillä koko vuoden ja jatkui 5.3.2023 asti. Tanssintutkija, FT Aino Kukkonen käsikirjoittama näyttely esitteli kotimaisen nykytanssin historiaa kansainvälisyyden näkökulmasta 1900-luvun alusta 2000-luvulle. Näyttelyn arkistolöytöjä täydensivät nykytanssin kentän uudet ilmiöt, ja haastattelutallenteissa tanssitaiteilijat Marjo Kuusela, Susanna Leinonen, Valtteri Raekallio, Katri Soini ja Jorma Uotinen kertoivat kansainvälisyyden vaikutuksesta omaan työhönsä. Videokoosteessa on mukana nykytanssiteoksia 1980–2000-luvulta. Lisäksi Teatterimuseon vuosina 2021–2022 toteuttaman osallistamishankkeen tuloksena saaduista materiaaleista toteutettiin erillinen videokooste.

Näyttelyn käsikirjoitti FT Aino Kukkonen, graafinen suunnittelu oli Tuija Kuuselan ja näyttelyarkkitehtina toimi Tarja Kunttunen. Haastattelijana videoilla oli Raisa Rauhamaa. Videot toteutti Metropolia opiskelijatyönä.

MUUT NÄYTTELYKOKONAISUUDET

SISÄÄNTULO JA LEMPESINEVITRIINI

Sisääntulo ja lempiesinevitriini ovat itsenäisiä näyttelykokonaisuuksia, jotka kävijä kohtaa ensimmäisenä tullessaan museoon. Sisääntulon lasiseinälle projisoitu videokooste esittelee kuvin ja videoin esittävien taiteiden kentän toimijoita vapaalta kentältä kaupunginteattereihin ja soveltavaan teatteriin. Mukana ovat kaikki museon viisi tallennusalueita, ja kokonaisuudessa välittyä esittävien taiteiden monimuotoisuus, valtakunnallisuus ja tekijöiden moninaisuus. Osa projisoinnin sisällöstä on saatu esittävien taiteiden ammattilaisille kohdennetun aineistonkeruun kautta.

Sisääntuloa vastapäätä sijaitseva Lempiesinevitriini johdattaa kävijän museon tallennusalueiden ja kokoelmien monipuolisuuteen. Vitriinissä on esillä museon työntekijöiden lempiesineitä esinekokoelmista ja arkistosta kaikilta vuosikymmeniltä ja eri puolilta Suomea. Vitriinissä esittäytyvät museon tallennusalueet ja kokoelmien monipuolisuus.

ARKADIA

Arkadia-teatteri ja sen pukuhuone ovat osa Teatterimuseon pysyvää näyttelykokonaisuutta, joka täydentyy vuonna 2023 avattavalla uudella perusnäyttelyllä. Arkadiassa esitellään suomalaisen teatterin alkuaikoja 1800-luvulta 1900-luvun alkuun. Nimi Arkadia viittaa samannimiseen C. L. Engelin suunnittelemaan teatteriin, jossa esiintyi ensimmäinen suomenkielinen ammattiteatteri, Suomalainen Teatteri, 1800-luvun lopulla. Teatterimuseon Arkadia-teatterin näyttämöaukon leveys ja korkeus on puolet alkuperäisestä, ja kaaren koristeet, esirippu ja kulssit on toteutettu Engelin luonnosten pohjalta. Näyttämön takana sijaitsevassa pukuhuoneessa esitellään barokkiteatterin historiaa. Yleisö voi myös kokeilla esillä olevia näyttämöpukuja ja asusteita.

Arkadian katsomon takaosassa sijaitsee dioraamavitriini, joka esittelee museon kokoelmien aarteita. Arkadian sivukäytävässä tutustutaan teatterijulisteiden kehitykseen 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa sekä käsiohjelmiin ja pääsylippuihin. Nukketeat-

“Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” -näyttelyssä kävijöitä vastaanotti Kansallisteatterin tarpeistonsuunnittelija Sanna Sucksdorffin valmistama Ida Aalberg -näköisnukke. Kuva: Heikki Suomi.

teriosastossa kerrotaan suomalaisesta nukketatterista 1900-luvun alusta 2000-luvulle. Näyttelyssä on kaksi siirrettävää nukketatteri-näyttämöä ja kokeilunukkeja, joiden kanssa kävijät voivat toteuttaa omia esityksiään.

VERKKONÄYTTELYT

Teatterimuseon verkkosivuilla on esillä seitsemän näyttelyä, jotka toteuttavat kiertonäyttelyiden ohella Teatterimuseon valtakunnallista tehtävää. Näyttelyissä voi syventyä tarkemmin esittävien taiteiden ilmiöihin ja teatterihistoriaan. Osa näyttelyistä on muokattu museossa nähdystä vaihtuvista näyttelyistä, osa on toteutettu suoraan verkkoon.

Tunteita ja eleganssia johdattaa 1930-luvun Viipuriin, jonka vireästä teatterielämästä kertovat valokuvaaja Eino Partasen valokuvat. Viipurilainen teatterielämä oli vilkasta ja kaupungin teatteritarjonta tasokasta. Kaupungin näyttämöillä nähtiin operetteja ja komedioita, monipuolista teatteriohjelmistoa kansanteatterista käännösklassikoihin, lastenteatteria unohdettuna. *Voiman vuodet – tasapainottelua Tampereen Työväen Teatterissa 1919–1935* käsittelee aatteellisen ja viihteellisen ohjelmiston merkityksiä teatterin ohjelmistossa.

Tragedia ajassa – ajaton tragedia esittelee Suomessa esitettyjä antiikin kreikkalaisia tragedioita. Näyttelyn sisältö lähtee liikkeelle 1980-luvun esityksistä ja kulkee aina 2013 vuoteen saakka. *Voima ja lumo – kohtauksia historian näyttämöiltä* tarkastelee Suomen teatterihistoriaa 1700-luvun puolivälistä 2000-luvulle. Kohtaus kohtaukselta tutustutaan taiteeseen ja viihteeseen, yleisöön ja yhteiskunnan ilmiöihin, teatterin voimaan ja lumoon kautta aikojen.

Modernistinen lavastustaide rantautui Suomeen 1920- ja 30-luvulla, samaan aikaan kuin lavastajan ammatti vakiintui maamme teattereissa. *Uutta, tuntematonta, unelmaa* käsittelee lavastustaiteen modernismia ja uudistushenkisiä lavastajia Suomessa sotienvälisenä aikana. *Ihmisen heijastus – skenografi Pekka Ojamaa 1947–2008* esittelee Suomen tunnetuimpiin kuuluvan skenografin taiteellista työskentelyä. Pekka Ojamaa työskenteli freelancerlavastajana ja -pukusuunnittelijana suuressa osassa Suomen ammattiteattereita.

Joulukalenterissa 2022 esiteltiin syksyllä 2021 avatun näyttelykokonaisuuden Lempiesineviriin sisältöjä.

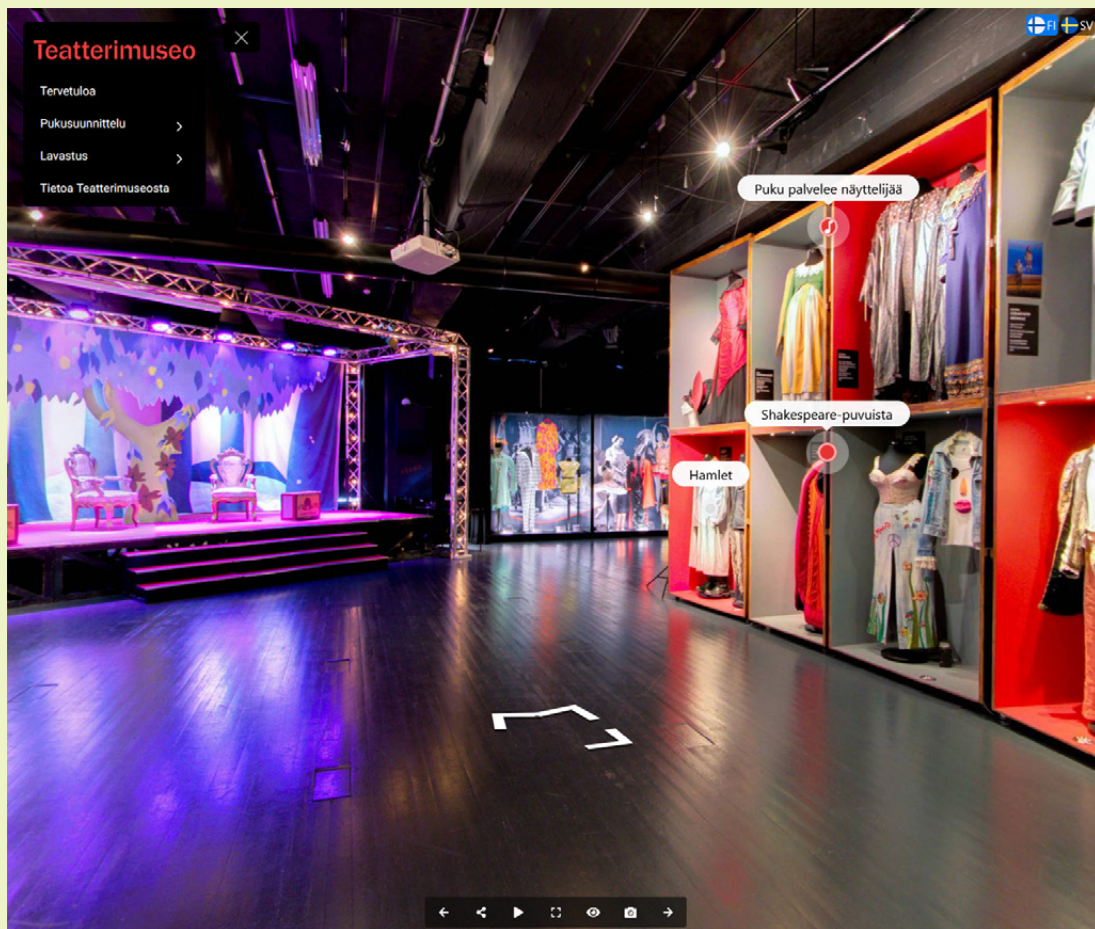
Teattereita Helsingin menneisyydestä ja siihen liittyvä mobiiliopastus on edelleen verkossa seurattavissa, samoin vuosien mittaan kertynyt muu aineisto. Verkkonäyttelyjen lisäksi verkossa on useita eri näyttelyihin liittyviä verkkojulkaisuja.

KIERTONÄYTTELYT

Teatterimuseon tehtävänä valtakunnallisena vastuumuseona on toimia ja näkyä kaikkialla Suomessa. Kiertonäyttelyt ovat yksi tapa toteuttaa tätä valtakunnallista tehtävää.

Vuonna 2022 Teatterimuseolla oli kaksi kiertoon tarjottavaa näyttelyä, Måns Hedströmin teatterijulisteita esittelevä näyttely sekä Aleksis Kiven romaanin näyttämösovituksista kertova näyttely *Seitsemän veljestä – romaanista näyttämölle*.

Seitsemän veljestä -kiertonäyttely on osa Teatterimuseossa vuonna 2018 ollutta Aleksis Kivistä kertovaa *Kivi kääntyy* -näyttelyä. Kuva: Ilona Kemppainen.

SKENOGRAFIAA DIGIMUSEOSSA

Teatterimuseo avasi virtuaalinäyttelyn Digimuseo.fi -palvelussa kesällä 2022. Näyttelyn aiheena on suomalainen teatterilavastus ja pukusuunnittelu. Lavastuspienoismallit ja valokuvat kertovat eri aikakausien lavastustyyleistä ja nostavat esiin taiteenalan murros- ja käännekohtia.

Teatteripuvut esittelevät suomalaista pukusuunnittelua ja ne edustavat kolmea eri teemaa: William Shakespearen näytelmiin suomalaisissa teattereissa tehtyjä pukuja sekä fantasiapukuja ja materiaalikokeiluja. Lisäksi mukana on joitakin tanssipukuja. Puvut ovat Teatterimuseon omasta kokoelmasta ja useista teattereista eri puolilta Suomea 1970-luvulta 2010-luvulle. Vanhin tanssipuku on 1940-luvulta. Näyttelyn puvut ja pienoismallit olivat esillä museon *Backstage*-näyttelyssä vuosina 2010–2021.

Näyttelyyn liitetyillä videoilla ja äänitallenteilla lavastaja Antti Mattila kertoo esillä olevista pienoismalleista ja niiden merkityksestä lavastajan työssä. Pukututkija TaT Joanna Weckman kertoo pukuihin liittyvistä materiaalikokeiluista ja puvustaja Liisi Tandefelt puvun merkityksestä esiintyjälle.

<https://digimuseo.fi/nayttelyt/teatterimuseon-virtuaalinayttely/>

TEATTERIKASVATUS JA YLEISÖTYÖ

YLEISÖTYÖ

Museon yleisötyössä hyödynnetään näyttelyiden antamia virikkeitä ja toimintamahdollisuuksia. Lähtökohtana on yhdessä tekeminen, kokeminen ja jakaminen, ja toiminnassa pyritään monimuotoiseen ja -arvoiseen vuorovaikutukseen: kävijä ei ole passiivinen vastaanottaja vaan aktiivinen toimija. Yleisötyön näkyvimpiä osia ovat työpajat, opastukset, kerhot, osallistavat immerssiiviset lomaohjelmapelit, taiteilijatapaamiset sekä luennot ja seminaarit. Työpajoissa käytetään osallistavan taiteen ja teatterin menetelmiä.

MUSEON TILOISSA JÄRJESTETTY TOIMINTA

Pandemiatilanteen takia alkuvuonna museon tiloissa ei järjestetty työpajoja. Perinteiset Teatteriseikkailut alkoivat Arkadia-teatterissa heti pandemiaan liittyneiden rajoitusten poistuttua. Myös Työpajatarjontimeen suunniteltu Sirkus Huuhaa toimi uusituissa tiloissa. Vaihtuviin näyttelyihin *Syvää liikettä* ja *”Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!”* tehtiin pääasiassa opastuksia.

TEATTERIKERHO, KESÄKURSSI JA OHJEISOHJELMAT

Teatterikerho kokoontui kerran viikossa syksyn ja kevään aikana, yhteensä 22 kertaa. Kesällä järjestettiin viikon kestävä Hyppy! -teatterikurssi. Kerhot ja kurssit huipentuvat viimeisellä kerralla esitettyihin loppunäytöksiin.

Yleisölle tarjottiin erikoispäivinä ja loma-aikoina pääsylipun hinnalla ohjelmaa. Koko perheelle sopivat työpajat sekä ohjatut tai itsenäisesti

tehtävät lomaohjelmapelit ja teatterisuunnitukset tavoittivat pandemian jälkeen vanhojen kävijöiden lisäksi myös uutta yleisöä.

PERHEPÄIVÄT

Kaapelimuseoiden yhdessä tuotetuissa ja toteutetuissa Perhepäivissä tarjottiin erityisesti lapsiperheille suunnattua ohjelmaa. Keväällä vietettiin Herkkuteatteri-päivää ja valmistettiin hävikkihedelmistä ja -vihanneksista nukketheaterinukkeja, jotka pääsivät esiintymään lavastuspienoismalleihin. Syksyn Kummitusjuhla-teemaisessa Perhepäivässä valmistettiin naamioita Kauhistuttavat kasvot -työpajoissa.

TYKY-TOIMINTA JA JUHLAT NÄYTTELYSSÄ

Työyhteisöille oli tarjolla työkykyä ja työyhteisöä vahvistavia kokonaisuuksia erilaisilla painotuksilla, kuten esiintymisjännitys, ryhmän vuorovaikutus tai asiakaspalvelutilanteiden harjoittelu toiminnallisesti draaman keinoin.

Työpajoja järjestettiin myös omatoimiryhmille. Lapsille ohjattiin Synttäriseikkailuja, aikuisille Polttariseikkailuja ja juhliin räätälöitiin ja ohjattiin teatterityöpajoja.

YHTEISTYÖHANKKEET

TYÖPAJATARJOTIN

Teatterimuseon ja Hotelli- ja ravintolamuseon Työpajatarjotin-hanke jatkui. Keväällä työpajoja toteutettiin maksutta päiväkodeissa sekä ala-että yläkouluissa. Hankkeen päätöstahtumat olivat kaksi Herkkuteatteri-päivää, jotka pidettiin Kaapelitehtaan Lasipihalla toukokuussa 2022.

KULTTUURIN KUMMILAPSET TOIMINTA (KUKU)

Teatterimuseo osallistuu Helsingin kaupungin rahoittamaan Kulttuurin kummilapset toimintaan viiden muun toimijan kanssa. Museot ovat vuonna 2022 syntyneiden helsinkiläisten vauvojen kummeja. Teatterimuseo tuottaa vuosittain lapsille kaksi kulttuuritapahtumaa, kunnes he aloittavat koulun. Tapahtumat ovat osallistujille maksuttomia.

Museon Maneesi-tilaan valmistettiin *Makeasti Oravainen* -esitys. Se oli immersiiivinen tapahtuma, jossa vauva ja aikuinen yhdessä ”keinuivat” oravan pesässä kuusen latvassa ja saivat seurata Freia-Oravan päivän touhuja aamusta iltaan. Teoksen äänimaailma koostui kahden kuoron tulkinnasta Aleksis Kiven runosta *Oravan laulu* sekä luonnon äänistä. Esityksen visuaalinen ilme muodostui vuodenaikojen vaihtumista ja päivän kulkua esittävistä kuvista, jotka projisoitiin Maneesin seinälle kolmella videotykillä.

Konsepti ja ohjaus: Heini Räsänen ja Milla Kortemaa

Orava: Freia Stenbäck / Ville Välikoski

Musiikki: Sekakuoro Futuuri ja Naiskuoro Helianthus, johtajana Johanna Järvinen

Musiikin äänitys ja muokkaus: Jonni Saloluoma

Taustaprojisoinnin kuvat: Teemu Kustila

Taustaprojisoinnin editointi: Sami Kustila

Valot: Heikki Suomi

Makeasti oravainen -esityksen oravana esiintyi Freia Stenbäck. Kuva: Ilona Kemppainen.

KAAPELIMUSEOIDEN YHTEINEN YLEISÖTYÖ

Teatterimuseon, Suomen valokuvataiteen museon ja Hotelli- ja ravintolamuseon yleisötöyt muodostavat Kaapelimuseot-yhteistoimintaryhmän. Tätä toimintaa kehitettiin edelleen.

Museoboksi on ensimmäinen suuri kolmen museon yhteistyö, johon saatiin rahoitusta Museo- viraston innovatiivisesta rahastosta. Vuoteen 2023 ulottuvassa hankkeessa kehitetään kohtaamispaikkaa, joka on sekä virtuaalinen että fyysinen tila ja oppimisympäristö. Projektissa ovat mukana kolmen museon yleisötyö- vastaajat sekä jokaisesta museosta kolme freelance-ohjaajaa.

KOULUTUSTA

Museo-, teatteri- tai kasvatustilaan liittyvien korkeakoulujen tai muiden oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä jatkettiin. Opintokokonaisuuksien ideana oli, että opiskelijat tutustuivat museon toimintaan ja suunnittelivat yleisötyöhön liittyvän kokonaisuuden yhdessä teatteripedagogin kanssa. Museologian opiskelija, tarpeistonvalmistaja Janika Holm toteutti ja ohjasi Teatterikissan talvilomaseikkailun *Gabi Gargoilin kömmähdyks.*

KULTTUURIKAVERIT

Teatterimuseo oli mukana Helsingin kulttuurikeskuksen, sosiaali- ja terveysviraston ja Lähiöprojektin järjestämässä Kulttuurikaveritoiminnassa. Sen tavoitteena on edistää kulttuuripalvelujen saavutettavuutta. Toimintamallissa Helsingin kaupungin kouluttamat vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät seuraksi tai vertaisoppaiksi eri tapahtumiin.

JUHLAPALVELU

Teatterimuseon juhlapalveluiden tavoitteena on tuottaa sekä yritys- että yksityisasiakkaille onnistuneita juhlia, joissa museon tietosisällöt ja elämyksellisyys nousevat esiin. Juhlapalvelu on myös uusien museoasiakkaiden hankkimiskanava, juhlien kautta museo ja sen sisällöt tulevat tunnetuiksi perinteisiä asiakasryhmiä laajemmalle yleisölle. Teatterimuseon teatterikasvatuksen tuottama sisältö tarjoaa myös asiakkaille uudenlaisia palveluita ja sisältöjä tavalliseen yritysjuhlan sisältöön verrattuna.

Juhlapalvelu työllistää ensisijaisesti museon muissa tehtävissä työskenteleviä freelance-

Maneesin projisointitekniikka mahdollistaa myös juhlapalvelun asiakkaille esimerkiksi yritysilmeen tai juhlien teeman mukaisen näyttävän ja tunnelmallisen miljöö. Kuva Siiri Ervasti.

reita ja tarjoaa työtilaisuuksia täydentämään tuntipalkkaisten työntekijöiden ansioita. Myös teatteri-ilmaisun ohjaajille on tarjolla työtilaisuuksia. Juhlapalvelu toimii pääosin museon aukioloaikojen ulkopuolella.

Vuoden 2022 alussa koronarajoitukset vaikuttivat edelleen toimintaan. Tilaisuuksien järjestäminen oli mahdollista vasta maaliskuusta alkaen. Vuosi muodostui kuitenkin lopulta jonkinlaiseksi paluuksi normaaliin. Vuosien 2020 (28 tilaisuutta) ja 2021 (25 tilaisuutta) tilaisuusmäärään verrattuna tilausmäärä moninkertaistui, ja museossa pidettiin 76 tilaisuutta. Osallistujia niissä oli noin 5 500.

MUUT TAPAHTUMAT

Teatterimuseon omien yleisötapahtumien järjestäminen pandemiaa edeltävässä laajuudessa oli mahdollista vasta syyskaudella. Tapahtumat liittyivät museon esillä oleviin näyttelyihin, esittävien taiteiden kentän tapahtumiin ja ajankohtaisiin esityksiin. Valta-kunnallisen saatavuuden mahdollistamiseksi tapahtumat myös striimattiin ja tallenteet sisällytettiin osaksi museon kokoelmia.

TAITEILIJATAPAAMISET

Vuoden aikana järjestettiin seitsemän taiteilijatapaamista. Kevätkaudella vieraina olivat ohjaaja, näytelmäkirjailija Kristian Smeds, kirjailija, ohjaaja Pirkko Saisio ja teatterinjohtaja Mika Myllyaho, joita haastatteli toimittaja Kirsikka Moring.

Syyskuun taiteilijatapaamisista kaksi ensimmäistä liittyivät *Syvää liikettä* -näyttelyyn, ja vieraina olivat koreografit Alpo Aaltokoski ja Petri Kekoni. Syksyn kahdessa muussa tapaamisessa Kirsikka Moring haastatteli Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun näyttelijäntaiteen professori Elina Knihtilää sekä Suomen Kansallisteatterissa pitkän uran tehneitä näyttelijöitä Marjukka Halttusta ja Pekka Autiovuorta.

KESKUSTELUTILAISUUDET JA ESITYKSET

Wuppertal Tanztheaterin marraskuisen vierailun yhteydessä Teatterimuseo ja Tanssin talo järjestivät yhteistyössä keskustelutilaisuuden *Pina*

Pina Bausch, tanssiteatteri ja Suomi -keskustelutilaisuus aloitti Tanssin talon ja Teatterimuseon tapahtumayhteistyön. Kuva: Ilona Kempainen.

Bausch, tanssiteatteri ja Suomi. Tilaisuudessa koreografi Liisa Pentti kertoi Bauschin merkityksestä tanssiteatterin uudistajana. Alustuksen jälkeen Pentti, taiteen akateemikko Marjo Kuusela ja koreografi Valtteri Raekallio kertoivat suhteestaan tanssiteatteriin ja Bauschin työhön ja pohtivat suomalaisen ja saksalaisen tanssiteatterin välisiä yhtymäkohtia.

Syvää liikettä -näyttelyyn liittyi yhteistyössä Helsingin kaupunginmuseon kanssa järjestetty tanssitaiteilija Tiia Hämäläisen ja äänitaiteilija Marika Hyvärisen runotanssiesitys *Runo – Näky – Huumaus*. Teos sai innoituksensa Marta Bröyerin 1920- ja 1930-luvuilla luomasta runoutta ja tanssia yhdistäneestä tyylistä. Tilaisuudessa Helsingin kaupunginmuseon tutkija Anne Rysti kertoi Marta Bröyerin elämästä ja urasta ja Hämäläinen ja Hyvärinen avasivat teoksen taiteellista tutkimusprosessia, jossa he olivat hyödyntäneet Teatterimuseossa sijaitsevaa Bröyerin henkilöarkistoa.

Syksyn tapahtumia olivat myös Kansallisteatterin näyttelijöiden lauluilta *Laulettu laulut* sekä Kamarikuoro Väriän ja Iisa-Eerika Lehdon esitys *Ei nukuta!* sekä kaksi maskeerausaiheista luentoa. Teatterikerho Ilmi Ö:n *Toivo* -esityksestä nähtiin yksi esitys toukokuussa.

TAITEILIJAT VALTASIVAT MANEESIN!

Uudistuneet tilat innostivat uudenlaiseen kanssakäymiseen esittävien taiteiden kentän taiteilijoiden kanssa. Aloite residenssiyhteistyöhön tuli koreografi Favela Vera Ortizilta, joka innostui museon pyöreästä Maneesi-tilasta. Hänestä tuli Teatterimuseon ensimmäinen residenssitaiteilija. Elokuussa residenssiin saapui beatboxaaja, muusikko Venla Ilona Blom.

Favela Vera Ortiz käytti residenssijaksonsa soolotanssiteoksen valmistamiseen. *Liquid*-teoksessa tanssi Lara Müller ja musiikin sävelsi José A. Luque-Osuna. Yleisö sai osallistua avoimiin harjoituksiin, joiden lisäksi Ortiz järjesti kuusi Koreografin vastaanottoa arvonneen perusteella valituille osallistujille. Jakso päättyi kolmeen esitykseen 27. maaliskuuta.

Loppukesän residenssitaiteilija Venla Ilona Blom työskenteli *Woman Machine* -sooloteoksen parissa. Monitaiteellinen konsertin, monologin ja tanssiteatteriesityksen välimaastossa liikkuva teos oli osa Mad House Helsingin NoMad House -ohjelmistoa ja esitettiin Maneesissa 1. ja 3. syyskuuta. Myös Venla Ilona Blom piti yleisölle avoimet harjoitukset Taiteiden yönä 18. elokuuta.

Pyöreä Maneesi-tila inspiroi kumpaakin taiteilijaa ja tila vaikutti teosten muotoutumiseen. ”Esiintyvänä taiteilijana minua kiinnostaa tilan ja muodon kompositio”, sanoi Venla Ilona Blom. Pyöreän muodon lisäksi häntä kiehtoi puolikaarena levittäytyvä valkokangas, eloisa lattia ja tilan ilmavuus. Hän hyödynsi Maneesin mahdollisuuksia rakentamalla teoksen visuaalisuuden vahvasti videotaiteilija Kim Saarisen tekemien videoprojisointien varaan.

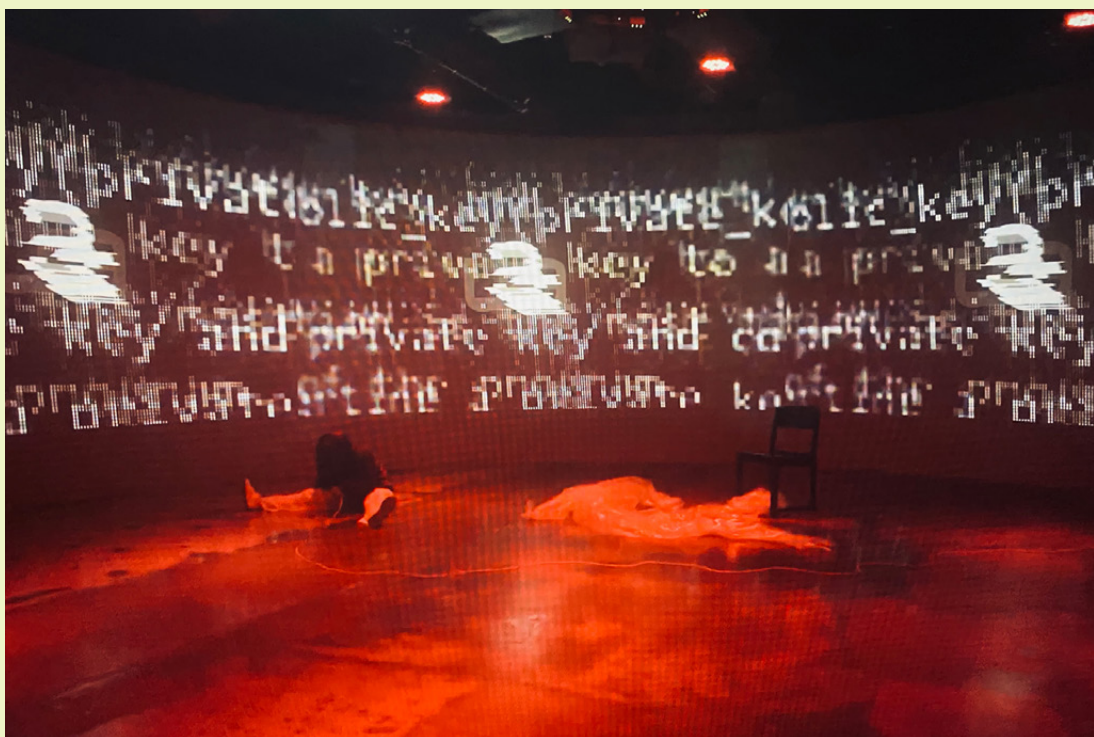
Tilaresidenssin tarjoaminen on museolle uusi tapa olla yhteydessä esittävän taiteen tekijöihin. Yleisölle residenssi mahdollisti ainutlaatuisen kurkistuksen teoksen syntyprosessiin.

Tanssija Lara Müller Favela Vera Ortizin soolotanssiteoksessa *Liquid*. Kuva: Heikki Suomi.

Venla Ilona Blomin sooloteos *Woman Machine* liikkui konsertin, monologin ja tanssiteatterin välimaastossa. Teoksen visuaalisuus nojasi vahvasti videotaiteilija Kim Saarisen videoprojisoointeihin. Ylempi kuva Kim Saarinen. Alla kuvakaappaus esitystaltioinnista.

ESINEKOKOELMAT JA ARKISTO

Teatterimuseon kokoelmat palvelevat suurta yleisöä, erikoisalan tutkimusta ja museon omaa toimintaa. Esinekokoelmat ja arkisto vaalivat kansallisesti merkittäviä esittävien taiteiden aineistoja, joista vanhimmat ovat peräisin 1830-luvulta. Säätiön sääntöjen ja valtakunnallisen vastuumuseotehtävän mukaisesti Teatterimuseo tallentaa kotimaista teatteria, tanssia, oopperaa, sirkusta ja esitystaidetta. Museon kokoelmapolitiikassa tallennustyö rajataan alan ammatilliseen toimintaan.

Kokoelmat täydentyvät esittäviä taiteita tuottavien instituutioiden ja ryhmien sekä alan järjestöjen ja yksityishenkilöiden lahjoituksin.

Museon esinekokoelmissa on runsaasti teatterin, tanssin ja oopperan pukuja, lavastuspienoismalleja sekä puku- ja lavastusluon-

noksia. Kokoelmissa on myös nukketeatterin aineistoa, teatteritekniikkaa ja jonkun verran vanhoja lavastuskappaleita, sirkuksen aineistoa sekä tarpeistoa.

Arkistossa on yhteisö- ja henkilöarkistoja sekä erilliskokoelmia (käsiohjelmat, julisteet ja leh-tileikkeet). Teatterimuseon arkistoon sisältyy runsaasti valokuvia (suurimmaksi osaksi esityskuvia) ja audiovisuaalista aineistoa (valtaosin esitystallenteita ja tekijähaastatteluja). Viime vuosina syntyjään sähköisten aineistojen osuus on kasvanut.

Amanuenssi, arkistonhoitaja, tutkija ja museonjohtaja muodostavat kokoelmatiimin, joka päättää yhdessä muun muassa aineistolahjoitusten vastaanottamisesta. Päätöksissä huomioidaan Teatterimuseon kokoelmapolitiikka ja muistiorganisaatioiden valtakunnallinen työnjako. Tarvittaessa keskustellaan esittävien taiteiden asiantuntijoiden ja muiden muistiorganisaatioiden edustajien kanssa.

Vuoden 2022 alussa Teatterimuseon kokoelmissa keskityttiin näyttelytöihin, minkä jälkeen painotus siirtyi kokoelmahallintajärjestelmäprojektiin. Projektin edistämiseksi kokoelmat ja tietopalvelu oli suljettuna 7.3.–8.4.2022, 16.5.–3.6.2022 ja 1.9.–31.12.2022.

AINEISTOLAHJOITUKSET JA KOKOELMATYÖ

Esinekokoelmien aineistolahjoituksia saatiin yhteensä 23 erää ja erilaisia arkistoaineistoluvutuksia 37 erää. Osa lahjoituksista oli lisäyksiä aiemmin vastaanotettuihin luovutuseriin.

Frida ja Gunnar Packalén lahjoittivat Bärbi ja Martha Lutherin 1920–30-luvulla käyttämiä varjoteatterinukkeja, muita esityksiin liittyviä aineistoja ja arkistoaineistoa. Kuva: Sanna Brander.

Kokoelmasuluista huolimatta aineistolahjoitus-eriä karttui tavanomainen määrä. Yksittäiset luovutukset olivat laajuudeltaan maltillisia.

Näyttely- ja tietopalvelutyön osana esine-
kokoelmien ja arkiston aineistoja digitoitiin yhteensä 763 kpl.

KOKOELMANHALLINTA- JÄRJESTELMÄN UUSIMINEN

Uuden Yksä-kokoelmahallintajärjestelmän monitahoiset määrittelytyöt jatkuivat koko vuoden. Teatterimuseon aineistojen, vanhan Ida-kokoelmatietokannan ominaisuuksien ja uudistuvien käytäntöjen huomioiminen työllistivät henkilökuntaa ennakoitua enemmän. Yksän viimeistely ja käyttöönotto tapahtuvat vuonna 2023.

KOKOELMIEN NÄKYVYYS JA NÄYTTELYTYÖ

Vuoden 2022 puolella jatkui esineiden valmistelu sekä valokuvien valinta ja digitointi näyttelyyn *“Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” – Suomen Kansallisteatteri 150 vuotta*. Valmistelutyötä tehtiin yhdessä Kansallisteatterin kanssa, ja kummankin tahon hallussa olevia aineistoja päätyi esille huomattava määrä.

Helsingin työväenopiston Traditio ja nykyhetki – Kansallisbaletti 100 vuotta -kurssin yhteyteen koottiin pienoisnäyttely Teatterimuseon kokoelmien balettiaineistoista.

Teatterimuseon aineistoja oli myös esillä Helsingin taidemuseo HAM:n näyttelyssä *Tanssi! – Liikettä kuvataiteessa 1880–2020*, Tampere-talossa esillä olleessa näyttelyssä *Tanssiteatteri Mobita 1977–1997*, Tampereen Työväen Teatterin näyttelyssä *Hannu Lindholm juhlanäyttely – yli 50 vuotta lavastussuunnittelijana*, Suomen valokuvataiteen museon näyttelyssä *Piktorialismi – valokuvataiteen synty* sekä Tampereen digitaalisen teatterimuseon verkkosivustolla.

Teatterimuseon suomalaista lavastustaidetta ja pukusuunnittelua esittelevään Digimuseo-vir-

Tanssiteatteri Minimien lahjoituksessa saatiin esineitä, trailerivideo ja arkistoaineistoa esityksestä Absolut Finland (2006). Kuva: Sanna Brander.

tuaalinäyttelyyn toimitettiin valokuvia ja selviteltiin esillä olevien aineistojen lupa-asioita.

Museo-lehden syyskuun numeron teemana oli valokuva. Teatterimuseo oli yksi viidestä museosta, joiden kokoelmanostoa esiteltiin lehden Kokoelmat kertovat -palstalla.

Lisäksi kokoelma-aineistoja oli esillä museon kotisivuilla, verkkonäyttelyissä ja -julkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa.

YHTEISTYÖ JA ASiantuntija- TOIMINTA

Teatterimuseo on mukana ammatillisten museoiden valtakunnallisessa tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkostossa (TAKO). Yksi TAKO:n toimintamuodoista on tallennustyönjako. Teatterimuseo raportoi verkostolle yleisellä tasolla omien tallennustehtäviensä mukaisen vuosittaisen aineistokartunnan. Teatterimuseo kuuluu TAKO:n pooliin Taide, oppi ja kokemus.

Arkistosektorilla Teatterimuseo osallistuu yksityisarkistojen kansallisen hankintapolitiikan työnjakoon, jota koordinoi Kansallisarkisto. Teatterimuseo oli mukana työryhmässä, jossa päivitettiin työnjakoon liittyviä hankintapolitiisia periaatteita.

NYKYDOKUMENTOINTITAPAUKSENA NARTTU LIVE (TYÖNIMI)

Korona-ajan esityksiin liittyvien aineistojen keruu jatkui vuonna 2022 tamperelaisen Täsmäteatterin *Narttu Live (työnimi)* -produktion nykydokumentoinnilla. Ryhmä kutsui teosta ”feministiseksi monitoimiareenaksi” vaihtoehtona ”Tampereen uudelle areenalle, jonka nimeksi meinasin tulla Uros Live”.

Teos oli suunniteltu immerssiiviseksi, mutta sen valmisteluaikana koronarajoitukset tiukentuivat ja oli epäselvää, olisivatko esitykset sallittuja ensi-illan aikana tammikuussa 2022. Koska näyttelytoimintaa ei tuolloin rajoitettu, esitystilaan sijoitettiin ”näytte-lytekstejä” ja tiedotteissa viitattiin näyttelyyn ja museoon.

Poikkitaiteellisessa teoksessa korostettiin moninaisuutta: ”Projektin tavoitteena on nostaa keskiöön sellaisia taiteilijoita, jotka usein jäävät sivuosaan ja antaa heidän äänensä kajahtaa! Teoksen ydintyöryhmä koostuu naisista, muunsukupuolisista ja yhdestä transmiehestä, mutta taustajoukoissa vaikuttaa myös muutama kiintiö cis-heteromieskin.”

Produktiosta vastaanotettiin esitystallenne, suunnittelu- ja markkinointimateriaalia sekä esineistöä. Lisäksi museologian harjoittelija haastatteli kokoelmia varten Meri-Maija Näykkä, joka oli vastannut esityksen konseptista, ohjauksesta ja tuotannosta.

Täsmäteatterin *Narttu Live (työnimi)* -näyttelyn kävijöille jaettiin pelaajapassit. Kuva: Katri Kallio.

Aineistolahjoituksen luovuttaja,
Täsmäteatterin ohjaaja-tuottaja
Meri-Maija Näykki.
Kuva: Eeva Mustonen.

Teatterin tiedotuskeskus TINFO, Teatterimuseo, Tanssin tiedotuskeskus ja Sirkuksen tiedotuskeskus käynnistivät yhteisen esittävien taiteiden tietokantahankkeen tekemällä selvittely- ja taustoitustöitä. Tavoitteena on yhdistää nykyiset tietokannat Ilona, Sirkka ja Tanka yhdeksi järjestelmäksi.

Esittävien taiteiden ammattikentän ja alaan liittyvän korkeakouluopetuksen edustajien kanssa tehtiin yhteistyötä, esimerkiksi keskusteltiin tallennustyön linjauksista. Sidosryhmien kanssa oltiin tiiviissä yhteistyössä jo aineistolahjoituksista neuvoteltaessa ja aineistoja vastaanotettaessa. Yleisempää aineistoihin liittyvää neuvontaa annettiin esimerkiksi aineistoluovutusten yhteydessä.

Suomen Teatteri ry:n juhluvuoden kunniaksi järjestöllä oli sosiaalisessa mediassa STEFI 100-vuotta: kurkistus historiaan -kampanja, jonka aineistolähteenä olivat järjestön Teatterimuseossa olevat arkistot. Historiatietoiskuissa oli esillä myös kuvia aineistoista.

Teatteri Rollon 50-vuotisjuhlavuoden gaalassa esitettävään kuvakoosteeseen digitoitiin Rollon toimesta suuri määrä Teatterimuseon kuvia, jotka teatteri on aiemmin lahjoittanut museon arkistoon. Kuvakooste on nähtävillä myös verkossa Rollon kotisivuilla.

TaT tutkija Laura Gröndahl jatkoi vuonna 2021 aloittamaansa suomalaisen lavastustaiteen historiaan liittyvää tutkimusprojektia. Teatterimuseo oli yhteistyötahona projektin haastatteluosuudessa, ja Gröndahl luovutti tekemänsä kymmenen haastattelua Teatterimuseon kokoelmiin.

TaT pukututkija Joanna Weckman teki yhteistyötä Teatterimuseon kanssa Suomen Kulttuurirahaston rahoittamassa tutkimusprojektissa, joka käsittelee museon kokoelmaan kuuluvia etnisten vähemmistöjen esittämiseen käytettyjä pukuja. Projektin jatkuu vuonna 2023.

Museovirastossa käynnistettiin hanke, jonka tavoitteena on kartoittaa ja kehittää museokentän digitointikäytäntöjä ja julkaista vapaasti käytettävissä oleva digitoinnin laadunhallintaan keskittyvä ohjeistus. Museoille suunnattuun kyselyyn vastattiin keväällä.

Metropolian opiskelijat konservoivat asusteita modernien materiaalien konservoinnin kurssilla.
Kuva: Sanna Brander.

Teatterimuseo osallistui Kirjeenvaihdon kulttuurit | Constellations of Correspondence (CoCo) -hankkeen kyselyyn. Hankkeessa kerätään Suomen suuriruhtinaskunnan aikaisten (1800–1917) kirjekokoelmien luettelointi- ja kuvailutietoja.

Vuoden aikana kokoelmissa suoritti harjoittelujaksonsa viisi eri alan opiskelijaa (media-ala ja kuvallinen ilmaisu, Omnia; teatteritiede, Helsingin yliopisto; museologia, Jyväskylän yliopisto) sekä kotoutumiskoulutuksen työharjoittelija. Edellä mainituista harjoittelijoista kaksi museologian opiskelijaa teki lisäksi Teatterimuseolle haastatteluharjoittelunsa, ja yksi henkilö avusti esinekokoelmissa vapaaehtoistyöntekijänä.

Metropolian opiskelijat konservoivat kymmenisen asustetta Teatterimuseon esinekokoelmista osana Käytännön modernien materiaalien konservointi -kurssia.

KÄSIKIRJASTO

Teatterimuseon varsinainen käsikirjasto sijaitsee tutkijasalin yhteydessä, jossa se palvelee ennen kaikkea tutkijasiasiakkaita. Käsikirjaston kokoelmat koostuvat lähinnä teatterihistoriasta, teatterialan tutkimuskirjallisuudesta, teatterintekijöiden muistelmateoksista, teatterialan kotimaisista aikakauslehdistä sekä teattereiden ohjelmistolehdistä. Käsikirjaston kokoelma karttuu muun muassa yksityishenkilöiden lahjoituksista ja kustantamoiden toimittamista vapaakappaleista. Kuluneen vuoden aikana otettiin vastaan hyvin valikoidusti muutamia kirjalahjoituksia.

Helsingin työväenopiston Traditio ja nykyhetki – Kansallisbaletti 100 vuotta -kurssin yhteyteen koottiin pienoisnäyttely Teatterimuseon kokoelmien baletti-aineistoista. Kuva: Riikka Korppi-Tommola.

TIETO- JA KUVAPALVELU

Tieto- ja kuvapalvelu vastaa sekä museon omaan materiaaliin että yleisesti teatteriin liittyviin tiedusteluihin. Asiakkaita palvelee puhelimitse, sähköpostitse ja Kysy museolta -palvelun kautta, sekä paikan päällä tutkijasalissa. Käyntiaika varataan aina etukäteen. Tietopalvelua tehdään sovituissa määrin myös maksullisena.

Kuvapalvelun kautta toimitettiin tilaajille digitaalisia kopioita valokuvista ja muusta aineistosta tutkimus- ja julkaisukäyttöön. Tieto- ja kuvapalvelun tunnusluvut eritellään toimintakertomuksen liitteessä.

Kokoelmien asiakaspalvelun myötä myös tutkijasali oli suljettuna vuoden aikana kesälomatauko mukaan lukien noin seitsemän kuukautta. Tutkijakäyntien määrä ylsi silti aiempien vuosien lukemiin. Muissa yhteydenotoissa näkyy jonkin verran laskua edellisvuoteen verrattuna asiakaspalvelun sulkujaksojen takia.

VIESTINTÄ JA KÄVIJÄT

Teatterimuseon viestinnän tavoitteena on tehdä museota tunnetuksi ja houkutella ihmisiä museon näyttelyihin ja palvelujen pariin. Näyttelyvieraiden lisäksi tavoitellaan tapahtuma- ja työpajakävijöitä sekä juhlapalvelun asiakkaita. Lisäksi tehdään näkyväksi museon roolia esittävien taiteiden asiantuntijana ja tietopalvelun tarjoajana.

Parin poikkeuksellisen vuoden jälkeen palattiin normaalimpaan arkeen myös viestinnän osalta, kun museossa voitiin järjestää tapahtumia ja ryhmäkäyntejä ilman rajoituksia. Vuoden 2022 viestinnässä painottui tapahtumista ja näyttelyistä tiedottaminen. Lasten ja nuorten ryhmiä tavoiteltiin kouluihin ja päiväkoteihin lähetetyllä sähköisellä markkinointikirjeellä. Juhlapalvelua markkinoitiin Venuu-palvelun kautta.

Museon viestinnän ja markkinoinnin resurssit ovat suhteellisen niukat. Tiedotus nojaa verkkoviestinnän ilmaiskanaviin ja sosiaaliseen mediaan. Käytössä olevat kanavat ovat museon omat verkkosivut osoitteessa www.teatterimuseo.fi, uutiskirjeet ja some-kanavat Facebook, Instagram ja Twitter. Taiteilijatapaamiset ja muut sopivat yleisötapahtumat striimataan valtakunnallisesti Teatterimuseon Youtube-kanavalla, minkä rinnalla käytetään Vimeo-kanavaa kokoelmien esittelyihin ja muihin vastaaviin sisältöihin. 3D-mallinnosten esittelyä varten museolla on tili Sketchfab-palvelussa. Tapahtumatiedotusta varten on lisäksi koottu erillisiä sähköpostitiedotuslistoja. Mediaseurantaa ja -tiedotusta tehtiin Meltwaterin palvelussa. Googlen hakusanamarkkinointia jatkettiin koko vuoden ajan, ja siinä yhteistyökumppanina oli Medialuotsi.

Kaapelitehtaan museopäätyn asennettiin suuri led-mainostaulu, josta museotkin saavat 10 sekunnin mittaisen mainostilan. Kuva: Meri Eerola.

Yhteistyön merkitys kasvaa jatkuvasti ja uusia tapoja ja teemoja yhteistyön tekemiseen etsitään koko ajan. Läheisimmät Teatterimuseon viestinnän yhteistyökumppanit ovat muut Kaapelimuseot Hotelli- ja ravintolamuseo ja Suomen valokuvataiteen museo. Museoiden sisällöllistä ja viestinnällistä yhteistyötä kehitettiin edelleen vuoden mittaan. Kaapelimuseoiden yhteinen ilme lanseerattiin vuonna 2022.

Teatterimuseo oli edelleen mukana Helsinki Marketingin #helsingintekijät-verkostossa. Muita vuoden 2022 yhteistyökumppaneita viestinnän alueella ovat olleet Kulttuurin kummilapset -kumppanit, Kaapelin toimijat, esittävien taiteiden kentän tiedotuskeskukset ja järjestöt.

Teatterimuseo toipui pandemian ajan kävijäkadosta, ja parin hiljaisemman alkuvuoden kuukauden jälkeen kävijämäärä palautui lähes ennalleen. Museossa vieraili vuoden aikana yhteensä 25 776 kävijää.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Kansainvälinen toiminta oli vilkasta erityisesti yleisötyön osalta. Keväällä 2021 aloitettujen kahden Erasmus+ -projektin aikataulut viivästyivät pandemian takia, mikä aiheutti ruuhkaa yleisötyön toiminnassa.

(In)Different Journey -hankkeessa tutkittiin, miten musiikin, teatterin ja tanssin keinoja sekä Makey, Makey -työkalua kannattaa käyttää erityistä tukea tarvitsevien nuorten aikuisten kanssa työskennellessä. Hankkeen kumppanimaita ovat Portugali, Unkari, Turkki, Ranska ja Italia.

Suomessa järjestettiin 4.–7. huhtikuuta projektin TPM (Transnational Project Meeting), ja suomalaiset osallistuivat erilaisilla kokoonpanoilla yhteensä kolmeen projektin tapahtumaan Ranskassa, Turkissa ja Unkarissa. Hankkeen tuloksena julkaistaan verkossa menetelmäopas *”Taidelähtöisten menetelmien käyttäminen työskennellessä erityistä tukea tarvitsevien nuorten kanssa”*. Hanke päättyi keväällä 2023.

Aukeaman kuvat FemPower- ja (In)Different Journey -hankkeiden tapaamisista. Kuvat: Milla Kortemaa.

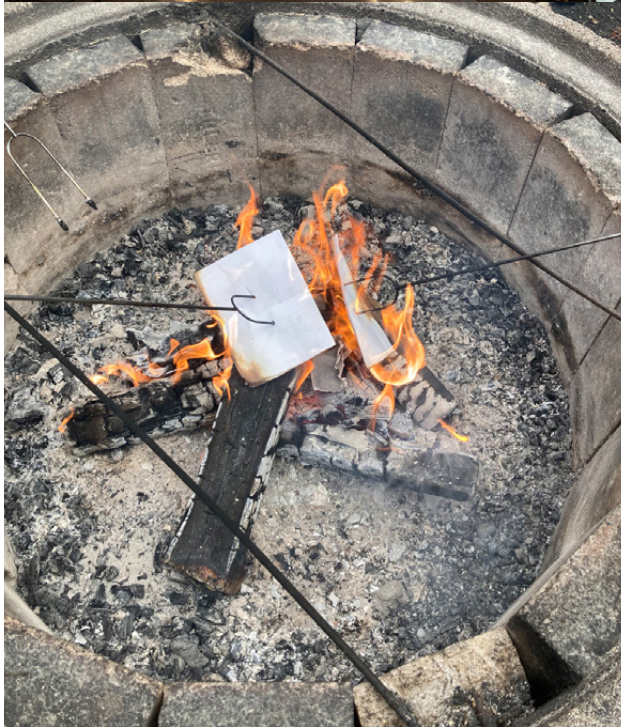
FemPower-projektin lähtökohta ja tavoite on voimaannuttaa maahanmuuttajataustaisia naisia, auttaa heitä kielen oppimisessa ja oman paikkansa löytämisessä yhteiskunnassa käyttämällä taiteen keinoja. Teatterimuseon lisäksi hankkeessa on mukana organisaatiot Saksasta, Sloveniasta ja Italiasta. Projektin aikana on kirjoitettu menetelmäopas siitä, kuinka taiteen keinoja voi käyttää kotouttamisessa.

FemPower perustuu konkreettiseen työpajatyöskentelyyn maahanmuuttajataustaisten naisten kanssa. Pandemian takia 25 kappaletta syksyksi 2022 suunnitelluista työpajoista siirtyi tammikuulle 2023 ja alkuvuoden pajat siirtyivät toukokuuhun. Projektin puitteissa käytiin kahdessa lähitapaamisessa Sloveniassa ja Italiassa. Hanke päättyi 2023.

VERKOSTOJA

Teatterimuseo on mukana yhteispohjoismaisessa verkostossa Nordisk Center for Teaterdokumentation (NCTD). Yhteistyöverkosto on avoin pohjoismaisille esittävien taiteiden museoille, arkistoille, kirjastoille, muille organisaatioille ja yksityishenkilöille. NCTD:n kokous oli suunniteltu pidettäväksi Suomessa jo kahtena edeltävänä vuonna, Teatterimuseo yhtenä tapahtuman järjestäjistä. Tapaamisen toteuttaminen siirrettiin toukokuuhun 2023.

Teatterimuseo on SIBMAS-järjestön (International Association of Libraries, Museums, Archives and Documentation Centres of the Performing Arts) jäsen. Esittävien taiteiden tiedotuskeskusten kautta museo seuraa eurooppalaisen tiedotuskeskusverkoston Enicpan (The European Network of information Centres for the Performing Arts) toimintaa. Osa Enicpan jäsenorganisaatioista myös kartuttaa ja säilyttää esittävien taiteiden kokoelmia.

TALOUS

Teatterimuseon talouden perustan muodostavat Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuus ja harkinnanvarainen tuki valtakunnallisille vastuumuseoille, Helsingin kaupungin toiminta-avustus sekä oma tuotto.

Vuonna 2022 varsinaisen toiminnan kulut olivat 1 057 885,05 euroa ja suurimmat menoerät olivat henkilöstökulut 628 513,20 (649 843,16 vuonna 2021) ja vuokratulot 406 512,79 (355 794,94). Valtionapu oli 847 975 euroa ja Helsingin kaupungin toiminta-avustus 271 200 euroa. Lisäksi museo sai korona-avustusta 75 000 euroa. Oma tuotto oli 276 982,84 euroa. Vuoden 2022 tilinpäätös osoittaa 136 145,90 euroa ylijäämää (-12 863,45 alijäämä vuonna 2021).

Kuva: Ilona Kemppainen.

Vuonna 2017 perustettu vapaa rahasto 83 000 euroa päätettiin hallituksen päätöksellä purkaa taseesta tase-erien välisenä siirtona edellisten tilikausien voitto (tappio) -kohtaan.

Oman tuoton arviointi toimintavuonna oli haasteellista, koska sekä työpajamyyni että juhlapalvelu käynnistyivät pandemian jälkeen hitaasti. Epävarma tilanne jatkui yli kesän, ja oman tuoton arviointi tehtiin varovaisuusperiaatetta noudattaen. Vaikeasti ennakoitavasta talousnäkymästä ja tiedossa olevasta Vallilan tilojen asteittaisesta vuokratulosten noususta (2023) johtuen museo ei voinut palkata uutta kokoelma-assistenttia. Loppuvuonna selvisi myös, että uuden kokoelmanhallintajärjestelmän käyttömaksua, noin 11 000 euroa, peritään vasta vuodesta 2023. Suunnittelussa huomioitiin, että uuden perusnäyttelyn kustannukset painavat taloutta vuonna 2023. Muiden näyttelykulujen ohella museo joutuu tekemään uusiin tiloihin useita hankintoja, sillä tiloista puuttuu näyttelyyn tarvittava perusvarustus. Niihin ei remontin (2021) ja pandemian takia voitu varautua ennakoon. Päätyneen tilikauden ylijäämä käytetään vuonna 2023 toteutettavan perusnäyttelyn kulujen kattamiseen.

Museolla on myös useita muita investointitarpeita, kuten saavutettavuuden mahdollistava invahissi Arkadian pukuhuoneeseen ja näyttämölle sekä Maneesin uuden digitaalisen näyttelytilan täydellistävä varustus.

Teatterimuseon oma pääoma tilikauden päättyessä oli 304 288,11 euroa (168 142,21).

Hallituksen jäsenille ei maksettu palkkioita, eikä muita lähipiiriin liittyviä taloudellisia toimia ollut.

Teatterimuseon toiminta jakaantuu kahteen toimipisteeseen: kokoelmat, arkisto ja tutkijasali, yleisötyö ja hallinto sijaitsevat Vallilassa, näyttelytilat, yleisötyö, tiedotus sekä juhlapalvelut ja muut yleisötapahtumat eli museon yleisölle avoin toiminta Kaapelitehtaalla.

Kokoelma- ja arkistotilojen olosuhteet ovat museotoiminnan edellyttämällä tasolla. Toimistotilojen ja Kaapelitehtaan tilojen siivouksesta huolehtii Sivex Oy. Kaapelitehtaan turvallisuus- ja aulapalveluista vastaa Securitas Oy.

Securitaksen kanssa valmisteltiin uusi, viisivuotiskauden kattava, turvallisuuspalveluiden sopimus ajalle 2022–2026. Sopimukseen kuuluen museon näyttelytilojen sisääntulossa on valvottu kulkuportti. Kaapelitehtaalla paloilmointilaitteisto on elinkaarensa lopussa ja se uusitaan vuonna 2023.

Kokoelmatiloissa tapahtui syksyllä tuntemattomasta syystä tapahtunut rakenteiden heilahdus. Esinekokoelmiin johtavassa välitilassa havaittiin betonin murtumaa seinän ja katon välisessä osassa. Rakenneinsinööri tutki tilat, ja syntynyt murtuma korjattiin sekä välitilan että esinemakasiinin osalta hissikuilun ympäriltä. Joulukuussa sama vika aiheutti arkistomakasiinin yläpuolisesta autohallista sulamisvesivahingon. Vahingon kuivaus suoritettiin joulukuussa. Esinekokoelmien ja arkiston säilytystiloissa jouduttiin vahinkojen takia siirtämään ja suojaamaan aineistoja. Rajatun alueen vuoto havaittiin ajoissa, ja aineistot säilyivät käytännössä vahingoittumattomina.

Autohalli on todettu rakennemuutosten jälkeen riskirakenteeksi, ja neuvottelut tilan kunnostamisesta ja lisävahinkojen estämisestä ovat vuokranantajan kanssa kesken.

Kuva: Ilona Kemppainen.

HENKILÖKUNTA

Teatterimuseossa työskenteli vuoden 2022 aikana yhteensä 46 henkilöä vakinaisissa, määräaikaissa ja tuntiperusteisissa töissä. Lisäksi museolla oli tet-harjoittelijoina, korkeakoulu- ja ammattikouluharjoittelijoina ja vapaaehtoistyövoimana 11 henkilöä sekä Sekakuoro Futuuri ja Naiskuoro Helianthus.

Henkilökunta teki tutustumismatkan Malva-museoon Lahteen, ja lisäksi henkilökunnalle järjestettiin kevät- ja pikkujoulutapahtuma. Liikunta- ja kulttuuriseteleitä annettiin kaikille yli kuuden kuukauden työsuhteessa olleille 200 euron arvosta. Paikallisen sopimuksen mukaisesti henkilökunta sai käyttää tunnin viikossa työkykyä ylläpitävään liikuntaan.

Museon vakinaiseen henkilökuntaan kuului 10 henkilöä. Museonjohtaja FM Raija-Liisa Seilo

31. toukokuuta saakka, FT Johanna Laakkonen 1. kesäkuuta alkaen, projektipäällikkö HuK, teatterikuraattori Meri Eerola, tiedottaja FM, kulttuurituottaja YAMK Ilona Kemppainen, vastaava museomestari Heikki Suomi, arkistohoitaja FM Eeva Mustonen, tutkija FM Päivi Laine, museolehtori FK Heini Räsänen, teatteripedagogi, teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK Milla Kortemaa, amanuenssi FM Sanna Brander ja museotyöntekijä Kimmo Hokkanen.

HALLINTOELIMET

Teatterimuseo on valtakunnallinen vastuumuseo, jota ylläpitää Teatterimuseon säätiö. Teatterimuseon säätiön muodostavat Helsingin kaupunki, Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry. ja Suomen museoliitto.

EDUSTAJISTO

Teatterimuseon säätiön kolmivuotiskaudeksi 2020–2022 valittu edustajisto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Edustajiston puheenjohtajana toimi näyttelijä Helena Ryti.

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry:n nimeäminä varsinaisina jäseninä ja varajäseninä (suluissa) ovat toimineet seuraavat: ohjaaja Aino Kivi (ohjaaja Janne Saarakkala), puvustonhoitaja Pirkko Paananen (valosuunnittelija Mia Kivinen), tiedottaja Ida Turpeinen (toiminnanjohtaja Karola Baran), teatterinjohtaja Anna Veijalainen (taiteellinen johtaja, tanssija Annika Tudeer), Sari Lakso (tanssija Veera Lamberg), lavastaja Päivi Kettunen (pukusuunnittelija Sanna Levo), näyttelijä Helena Ryti (lakimies Tiia-Lotta Lehterä), Päivi Hämäläinen (Tommi Saarikivi),

Teatterimuseon nykyinen ja entisiä johtajia yhteiskuvasa: vasemmalta Johanna Laakkonen, Hanna Helavuori, Raija-Liisa Seilo ja Pirkko Koski. Kuva: Ilona Kemppainen.

Teatterimuseon entinen johtaja Hanna Helavuori piti puheen 60-vuotiaalle museolle entisille ja nykyisille työntekijöille järjestetyssä juhlassa 20.6.2022. Kuva: Ilona Kempainen.

toiminnanjohtaja Kaisa Paavolainen (Jaska Teuri), ja Usva Kärnä (Katariina Lohiniva).

Helsingin kaupungin nimeäminä varsinaisina jäseninä ja varajäseninä (suluissa) ovat toimineet Lotta Backlund (Aku Lohimäki) ja Mikko Lahtiluoma (Marina Huttunen).

Suomen museoliiton nimeämänä varsinaisena jäsenenä on toiminut museonjohtaja Johanna Rassi (pääsihteeri Leena Tokila).

HALLITUS

Säätiön hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Puheenjohtajana toimi lavastaja Antti Mattila ja varapuheenjohtajana valosuunnittelija Kalle Ropponen. Muut hallituksen jäsenet olivat näyttelijä Simon Häger, tutkija Outi Lahtinen, museonjohtaja Johanna Lehto-Vahtera,

lavastaja Sampo Pyhälä ja koreografi Liisa Korpiiniitty.

TILINTARKASTAJAT

Säätiön tilintarkastajana toimi vuonna 2021 Nexia Oy, vastuunalaisena tarkastajana HT Emmi Cavenius.

JÄSENYYDET

Teatterimuseon työnantajajärjestö on Palta ry., lisäksi museo on Suomen museoliitto ry:n, Sibmas ry:n, Suomen Oistat-keskus ry:n ja Tanssin talo ry:n jäsen. Museonjohtaja on Suomen museonjohtajat ry:n jäsen. Museolla on osakeomistus Kustannusosakeyhtiö Teatterissa ja Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiössä. Organisaatioissa museota on tarvittaessa edustanut museonjohtaja.

VUODEN 2022 TUNNUSLUVUT

NÄYTTELYKÄVIJÄT	2022	2021
Maksaneet kävijät	21 052	3 029
Ilmaiskävijät	4 724	229
Yhteensä	25 776	3 258
 TIETOPALVELU		
Tutkijakäynnit	88	89
Ryhmäkäynnit/käyneet henkilöt	1/8	1/5
Yksittäiset muut kävijät	3	33
Puhelintiedustelut	29	32
Sähköpostitiedustelut	406	524
Asiakkaat yhteensä	534	683
Kuvakopiot eri käyttötarkoituksiin	192	379
Arkistolainat (yksikköä/laatikkoa)	18	34
 TEATTERIKASVATUS JA YLEISÖTOIMINTA		
Näyttelyopastukset	27	9
Työpajat	210	60
Juhlapajat/tykypajat	21/13	2/0
Muut yleisötapahtumat	32	34
Virtuaaliset tapahtumat	4	8
Koulutus- ja asiantuntijatapahtumat verkossa	-	2
Verkkosivuilla vierailut	45 486	30 315
Verkkopalveluissa vierailut yhteensä	50 311	35 253
 SAAVUTETTAVUUS		
Ilmaispäivät	2 pv / 56 h	6 h
Avoinnaolotunnit/-päivät / Kaapeli	2 118,5 h / 298	347 h / 47
 NÄYTTELYT		
Oma, uusi tuotanto	1	2
Yhteistuotanto	1	-
Muiden tuottamat	-	-
Verkkonäyttelyt, uusi	1	-
Kiertonäyttelyt, valmistuneet	-	1
Kiertonäyttelyt, kiertokerrat	-	3
 JULKAISUT		
Verkkojulkaisut	1	-

KOKOELMAT

Esinekokoelmien kartunta (kpl)

Näyttämöpuvut	29	111
Lavastus- ja pukuluonnokset	451	532
Pienoismallit	1	1
Teatterinuket	63	3
Muut	93	37
Yhteensä	637	684
Esineitä kokoelmissa yhteensä	32 372	31 735

Esinekokoelmien luettelointi ja digitointi

Esineiden luettelointi Ida-tietokantaan	-	-
Digitointi	54	98
Digitointi- ja luettelointiaste	n. 25 %	n. 25 %

Varsinaisen luetteloinnin piirissä esineitä on todellisuudessa enemmän, sillä kaikkia manuaalisesti luetteloituja esineitä ei ole vielä viety sähköiseen tietokantaan. Lisäksi tietokannan yksi tietue voi käsittää useampia esineitä, esimerkiksi sarjan tietyn produktion luonnoksia. Digitointiasteen suhteelliseen vähäisyyteen vaikuttaa laaja lavastus- ja pukuluonnoskokonaisuus, joka on noussut esinekokoelmien suurimmaksi aineistoksi.

Asiakirja-aineiston kartunta (Lahjoituksia / määrä hyllymetreinä)

Lahjoitukset	9/6,88	9/1,42
Lisälahjoitukset	3/1,00	1/0,36
Yhteensä	12/7,88	10/1,78

Asiakirjojen järjestäminen, luetteloiminen ja digitointi

Järjestäminen ja luettelointi Ida-tietokantaan	-	-
Digitointi	15	52

Valokuvien kartunta (Lahjoituksia / määrä kappaleina)

Lahjoitukset	10 / 3 593	2 / 1 192
Lisälahjoitukset	3 / 110	13 / 65 741
Yhteensä	13 / 3 703	15 / 66 933

Valokuvien luettelointi ja digitointi

Kuvakohtainen luettelointi Ida-tietokantaan	-	-
Yleisen tason listaus Ida-tietokantaan	-	-
Digitointi	694	201

AV-arkiston kartunta (Lahjoituksia/määrä kappaleina)

Äänitteet	25	3/3
Kuvatallenteet	22	3/19
Yhteensä	47	6/22

AV-aineistojen luettelointi ja digitointi (kpl)

Tallennekohtainen luettelointi Ida-tietokantaan	-	-
Yleisen tason listaus Ida-tietokantaan	-	-
Digitointi	10	-

Arkiston yksittäiset lahjoituserät sisältävät usein eri aineistotyyppisiä. Tällaisissa tapauksissa aineistojen alkuperäisen yhteyden säilytetään luetteloinnin avulla, mutta tilastoissa asiakirja-aineistot, valokuvat ja av-aineistot huomioidaan omina lahjoituserinä. Valokuvat ja av-aineistot tilastoidaan kappaleina, eikä niiden viemää tilaa huomioida hyllymetri- tai gigamäärässä. Teatterimuseo ottaa vastaan myös erillisiä käsiohjelma- ja julistelahjoituksia, mutta näitä ei toistaiseksi ole huomioitu kartuntatilastoissa.

HENKILÖSTÖ (henkilötyövuosina)

Vakinaiset, päätoimiset	10	10,5
joista museoammatillisia	10	10,5
Muu päätoiminen	0	alle 1
joista museoammatillisia	0	alle 1
Osa-aikaiset ja tuntityöntekijät	2,3	3,4
Palkattomat	0	-
Vapaaehtoiset (tehdyt tunnit)	437,5h	150 h

TALOUS

Tulot		
Oma tuotto	276 982	115 074
Valtio	922 975	1 030 657
Kaupunki	271 200	271 200

Menot

Palkat	-596 306	-627 653
Vuokrat	-406 512	-355 794
Kiinteistömenot	-40 981	-110 104
Palvelut	-171 629	-160 551
Toiminta	-1 334 867	-1 432 205

KOKOELMIEN ESILLÄOLO 2022

Näyttelylainat:

- *Piktorialismi – valokuvataiteen synty*, Suomen valokuvataiteen museo 15.12.2021–10.5.2022. 1 suuri kehystetty valokuvatriptyyksi, jossa kolme kuvaa Aino Acktésta Alcesten roolissa.
- Pienoisnäyttely, balettiesineitä Teatterimuseon kokoelmista Helsingin työväenopiston (Kallio, Opistotalo) Traditio ja nykyhetki – Kansallisbaletti 100 vuotta -kurssin yhteydessä. 28.3.–16.5.2022. 11 kappaletta asusteita ja 1 luonnos- ja 2 valokuvakopiota.
- *Tanssi! – Liikettä kuvataiteessa 1880–2020*, HAM Helsingin taidemuseo 25.3.–11.9.2022, Oulun taidemuseo 8.10.2022–15.1.2023. 1 piirrosalbumi, 2 luonnosta ja 17 valokuvakopiota. Oulussa esillä olivat vain kuvakopiot.
- *Tanssiteatteri Mobita 1977–1997*, Tampere-talo 6.9.–25.9.2022. 5 julistekopiota.
- *Hannu Lindholmin juhlanäyttely – yli 50 vuotta lavastussuunnittelijana*, Tampereen Työväen Teatteri 7.9.2022–31.5.2023. 5 valokuvakopiota.

Esimerkkejä muusta museon ulkopuolisesta näkyvyydestä:

- Tampereen digitaalinen Teatterimuseo -verkkosivusto, Tampereen Teatterimuseo ry. 33 valokuvakopiota.
- Rollon 50-vuotiskuvashow, Teatteri Rollon verkkosivut.

Omat näyttelyt ja verkkomateriaalit:

- *“Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” – Suomen Kansallisteatteri 150 vuotta*. 21.1.–30.12.2022. 47 pukua ja 20 kappaletta esineitä, sekä 187 valokuvakopiota.
- *“Yleisö oli raivoissaan ihastuksesta!” – Suomen Kansallisteatteri 150 vuotta* -näyttelyjulkaisu. 7 valokuvakopiota.
- Digimuseo-näyttely skenografiasta, julkaistu verkossa 18.5.2022. 39 puku-/esinekuvaa, 7 valokuvakopiota.
- Joulukalenteri: 22 kuvaa esineistä, 5 kuvaa arkistoaineistoista.

Muut omassa toiminnassa näkyvät aineistot:

- 44 puku-/esinekuvaa ja 8 kuvaa valokuvista tai muusta arkistoaineistosta.
- Yhteensä 80 pukua/esinettä ja 106 puku-/esinekuvaa sekä 4 kpl arkistoaineistoa ja 276 kuvaa valokuvista tai muusta arkistoaineistosta.

TAPAHTUMAT JA OHEISOHJELMA 2022

ESITYKSET

Teatterikerho

5.4. *Kulissien takana*

1.11. *Kaupunki ilman rakkautta*

IlmiÖ

3.5. Ilmi Ö:n esitys *Toivo*

Residenssitaiteilijat

27.3. Favela Vera Ortiz: *Liquid*. Tanssija: Lara Müller

Avoimet harjoitukset 13.3. ja 20.3.

Koreografin vastaanottoja maaliskuussa

1. ja 3.9. Venla Ilona Blom: *Woman Machine*

Avoimet harjoitukset 18.8.

Kulttuurin kummilapset eli KUKU: *Makeasti oravainen* 2.–30.5. ja 24.10.–28.11.

Konsepti ja ohjaus: Heini Räsänen ja Milla Kortemaa

Orava: Freia Stenbäck/Ville Välikoski

Musiikki (tallenne): Sekakuoro Futuuri ja Naiskuoro Helianthus.

Muut

28.9. Kansallisteatterin näyttelijöiden lauluilta, *Laulettu laulut*

2.10. *Ei nukuta!* Kamarikuoro Värinä ja Iisa-Eerika Lehto, kaksi esitystä

16.11. *Runo, näky, huumaus – Martta Bröyer*

TAITEILIJATAPAAMISET, KESKUSTELUT JA LUENNOT

Taiteilijatapaamiset

19.3. Kristian Smeds, haastattelijana Kirsikka Moring

9.4. Pirkko Saisio, haastattelijana Kirsikka Moring

7.5. Mika Myllyaho, haastattelijana Kirsikka Moring

24.9. Alpo Aaltokoski, haastattelijana Johanna Laakkonen

15.10. Petri Kekoni, haastattelijana Johanna Laakkonen

3.12. Elina Knihtilä, haastattelijana Kirsikka Moring

17.12. Marjukka Halttunen ja Pekka Autiovuori, haastattelijana Kirsikka Moring

Tapahtumat yhdessä Tanssin talon kanssa

5.11. Pina Bausch, tanssiteatteri ja Suomi

Keskustelemassa Liisa Pentti, Marjo Kuusela ja Valtteri Raekallio. Moderaattori Johanna Laakkonen

Muut

23.11. Luentoja maskeerauksesta:

Niko Sahlman: Kulta-ajan maskeeraus

Jani Kylmälä: Maskeerauksen virstanpylväitä 1900-luvulla

SÄÄNNÖLLISESTI KOKOONTUVAT RYHMÄT

Teatterikerho 11.1.–5.4. Ohjaaja: Siiri Ervasti, vastuuhenkilö Milla Kortemaa

Teatterikerho 23.8.–1.11. Ohjaaja: Siiri Ervasti, vastuuhenkilö Milla Kortemaa

Kesäkurssi HYPPY 13.–17.6. Ohjaaja: Milla Kortemaa

MUUT TAPAHTUMAT JA OHJELMAT

Joululomapeli 2.–9.1. Itsenäisesti ja omaan tahtiin tehtävä teatterisuunnistus.

Tekijä: Milla Kortemaa.

Teatterikissan talvilomaseikkailu, Gabi Gargoilin kömmähdys 22.-25.2. Tekijät: Milla Kortemaa ja museologian opiskelija, tarpeistonvalmistaja Janika Holm. Ohjaaja: Janika Holm.

Museokortti-klubi Kansallisteatterin juhlanäyttelyssä 10.5.

Puhujana Kansallisteatterin pukusuunnittelija ja näyttelyn tekijä Tarja Simone.

Herkkuteatteri-työpajat koululaisille 13.5. Tekijät ja ohjaajat: Milla Kortemaa, Mari Ala-Nikkola, Saimi Mäkisalo yhteistyössä Hotelli- ja ravintolamuseon henkilökunnan kanssa.

Kevään Perhepäivä, Herkkuteatteri-työpajat 14.5. Tekijät ja ohjaajat: Milla Kortemaa, Mari Ala-Nikkola, Saimi Mäkisalo yhteistyössä Hotelli- ja ravintolamuseon henkilökunnan kanssa.

Syysloman ohjelma, Kauhistuttavat kasvot -naamiotyöpaja 20.-21.10. Tekijät. Heini Räsänen ja Loviisa Grubert. Ohjaaja: Loviisa Grubert.

Syksyn Perhepäivä: Kummitusjuhlat, kuvasuunnistus ja naamiotyöpajat 29.10. Tekijät. Heini Räsänen ja Loviisa Grubert. Ohjaaja: Loviisa Grubert.

ILMAISPÄIVÄT

Helsinki-päivä 12.6. Itsenäisesti ja omaan tahtiin tehtävä teatterisuunnistus.

Tekijä: Milla Kortemaa

Taiteiden yö, 18.8.

Avoimet ovet ja opastuksia, vetäjä Mari Ala-Nikkola.

NÄYTTELYTYÖRYHMÄT VUONNA 2022 AVOINNA OLLEISSA VAIHTUVISSA NÄYTTELYISSÄ

SYVÄÄ LIIKETTÄ

Käsikirjoitus ja videoiden toimitus: Aino Kukkonen
Näyttelyarkkitehti: Tarja Kunttunen
Graafikko: Tuija Kuusela / Stili
Kuvankäsittelijä: Kari Lahtinen
Käännökset: Susanna Ringbom (ruotsi), Alli Wartiovaara (englanti)
Taiteilijahaastattelut: Raisa Rauhamaa
Haastatteluvideot ja esitysvideokoosteen leikkaus: Metropolia AMK (Arto Tuohimaa, Senni Rissanen, Saga Grahn, Lotte Laitinen, Jenni Mäkelä)
Marta Bröyer ja Maggie Gripenberg -kooste: Kati Lehtola
Osallistamishankkeen videoiden kooste, leikkaus: Saku Rekonen
Asiakirjavitriinin ja osallistamishankkeen valokuvien kuvankäsittely ja vedostus: Jarno Parkkima
Näyttelykoordinaattorit: Liisa Kupari, Kaisa Tiainen
Lisäksi: Sanna Brander, Ilona Kemppainen, Inka Keränen, Päivi Laine, Eeva Mustonen, Heikki Suomi, Jani Tihinen

”YLEISÖ OLI RAIVOISSAAN IHASTUKSESTA!”

Konseptisuunnittelu ja visuaalisuus Tarja Simone
Käsikirjoitus Jyrki Koskelo, Mia Hyvärinen, Ilona Kemppainen, Laura Saloniemi, Raija-Liisa Seilo
Graafinen suunnittelu Marko Kovero
Video- ja valosuunnittelu Marianne Lagus
Tekninen suunnittelu Kari Saviranta
Vastaava museomestari Heikki Suomi
Näyttelykoordinaattori Ilona Kemppainen
Käännökset Marianne Möller (ruotsi), Alli Wartiovaara (englanti)
Esinevalinnat Sanna Brander, Tarja Simone
Kuvatoimitus Ilona Jalkanen, Eeva Mustonen, Päivi Laine, Laura Saloniemi
Videoiden tekninen toteutus Marianne Lagus
Kuvakoosteiden tekninen toteutus Saku Rekonen
Ida-nuken valmistus Sanna Sucksdorff
Tekninen toteutus, näyttelyripustus Sanna Brander, Markku Colliander, Liudmila Filonova, Elli Hakkola, Janika Holm, Lilja Honkanen, Heli Hynynen, Sisko Jaako, Pekka Juuti, Esa Kirkinen, Hanna Kivelä, Marika Liivalahti, Kati Lukka, Harri Lång, Marko Miettinen, Mikko Murtomaa, Mikko Nikola, Eero Ojala, Ari Palmroos, Tomi Raitio, Sami Saari, Kari Saviranta, Sanna Sucksdorff, Heikki Suomi, Ipsa Syrjänen, Tuomo Tervo, Jaakko Ylä-Rautio

KOULUTUKSET, KOKOUKSET, EDUSTUKSET 2022

Sanna Brander

- 15.2. TAKO-verkoston seminaari, Museovirasto
- 5.5. Museoiden Finna-foorumi
- 11.5. Traditio ja nykyhetki – Kansallisbaletti 100 vuotta -kurssi, Helsingin työväenopisto
- 7.-8.6. Esinetuntemus museoissa: monipuoliset museomateriaalit, Suomen Museoliitto
- 4.10. Haitta-aineet museotyössä, Suomen Museoliitto
- 6.10 TAKO-verkoston seminaari, Museovirasto
- 14.10. Tarjolla tänään ja huomenna: Digitaalinen kulttuuriperintö -seminaari, Kansalliskirjasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, CSC – tieteen tietotekniikan keskus ja Digime-verkosto
- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Meri Eerola

- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Ilona Kemppainen

- 23.–24.11. Näyttelyfoorumi, Museoliitto
- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Milla Kortemaa

- 8.4. Kurkistus kuvailutulkkaukseen -koulutus verkossa, Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry
- 14.3. Yhteiset yleisöt 2 -seminaari, Tampereen taidemuseo ja Tampereen kaupunkikulttuuri-yksikkö
- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Johanna Laakkonen

- 1.–2.9. Museonjohtajapäivät, Museoliitto
- 23.–24.11. Näyttelyfoorumi, Museoliitto
- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Päivi Laine

- 26.4. Info yksityisten museoiden uudesta TES:stä, Museoalan ammattiliitto ja Akavan Erityisalat
- 14.10. Tarjolla tänään ja huomenna: Digitaalinen kulttuuriperintö -seminaari verkossa, Kansalliskirjasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, CSC - tieteen tietotekniikan keskus ja Digime-verkosto
- 29.11 ja 8.12 Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo
- 1.12. Yksityisten museoiden luottamusmiesseminaari, Museoalan ammattiliitto ja Akavan Erityisalat

Eeva Mustonen

- 5.4. Yksityisarkistojen kansallisen hankintapolitiikan työryhmän etäkokous, Kansallisarkisto
- 14.6. Yksityisarkistojen kansallisen hankintapolitiikan työryhmän etäkokous, Kansallisarkisto
- 11.10. Yksityisarkistojen kansallisen hankintapolitiikan etäkokous, Kansallisarkisto
- 14.10. Tarjolla tänään ja huomenna: Digitaalinen kulttuuriperintö -seminaari verkossa, Kansalliskirjasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus ja Digime-verkosto
- 29.11 ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

Raija-Liisa Seilo

- 1.–2.9. Museonjohtajapäivät, Museoliitto

Heikki Suomi

- 29.11. Ja 8.12. Ajattelun- ja ajanhallinta, Teatterimuseo

MÄÄRÄAIKAISET, FREELANCERIT JA HARJOITTELIJAT 2022

TYÖHARJOITTELIJAT

Janika Holm
Liudmila Filonova
Johanna Laakkonen
Heidi Näppilä
Saku Rekonen
Outi Paananen

TET-HARJOITTELIJAT

Ruu Kautto

NÄYTTELYISSÄ JA PROJEKTEISSA TYÖSKENNELLEET

Mari Ala-Nikkola, Siiri Ervasti, Loviisa Grubert, Alli Hallonblad, Laura Helander, Johanna Hoppu, Marika Hyvärinen, Tiia Hämäläinen, Hanna Kivelä, Aino Kukkonen, Tarja Kunttunen, Liisa Kupari, Petra Lumme, Janna Lund, Anna Moriwaki, Saimi Mäkisalo, Lara Müller, Jarno Parkkima, Raisa Rauhamaa, Taija Rautio, Veera Repo, Susanna Ringbom-Brandt, Maria Ronkainen, Anu Sallinen, Seppo Salminen, Minna Santakari, Kaisa Tiainen, Jani Tihinen

JUHLAPALVELUSSA TYÖSKENNELLEET

Mari Ala-Nikkola, Siiri Ervasti, Loviisa Grubert, Johanna Hoppu, Petra Lumme, Janna Lund, Maiju Moilanen, Manu Paavilainen, Eevi Rautjärvi, Veera Repo, Maria Ronkainen

TYÖPAJOISSA TYÖSKENNELLEET

Mari Ala-Nikkola, Iiris Autio, Siiri Ervasti, Loviisa Grubert, Verna Laine, Freia Stenbäck, Ville Välikoski

VAPAAEHTOISET

Merja Levo, Sami Kustila, Teemu Kustila, Johanna Järvinen, Sekakuoro Futuuri (Turku) ja Naiskuoro Heilanthus (Naantali), Jonni Saloluoma

POIMINTOJA AINEISTOKARTUNNASTA 2022

- Alpo Aaltokoski Companyn *Pyörteitä*-tanssiesityksestä vastaanotettiin pukuja (11 kpl), valokuvia (594 kpl) ja esitystallenne. Osaa puvuista oli käytetty jo vuonna 2011, kun *Pyörteitä* esitettiin Aleksanterin Teatterissa. Osa puvuista valmistettiin Tanssin talon vuoden 2022 esityksiä varten.
- Pukusuunnittelija Joanna Weckmanin aineistolahjoitus sisälsi pukuja (5 kpl), luonnoksia (200 kpl), valokuvia (426) ja arkistoaineistoa (0,64 hm) vuosilta 1996–2009. Aineistoja on Teatterikorkeakoulun, Lilla Teaternin, Petri Kekoni Companyn ja Ooppera Skaalan produktioista. Lisäksi saatiin T-paita, jota on myyty oheistuotteena Suomen Kansan Teatterin *Nuorallatanssijan kuolema eli kuinka Pete Q sai siivet* -esityksen (1978) yhteydessä.
- Pukusuunnittelija, lavastaja Maija Pekkasen puku- ja lavastusluonnoksia (n. 200 kpl) hänen opiskeluaikaltaan Bratislavassa sekä muutamista Suomen Kansallisooopperan esityksistä 1970-luvun alkupuolelta. Valokuvia yleisesti työuralta (2280 kpl, seulottavaa).
- Lavastaja Juha Lukala lahjoitti pääasiassa Turun eri näyttämöille tekemiään lavastus- ja puku-luonnoksia sekä luonnosten ja pienoismallien dokumentointivalokuvia (45 kpl). Lisäksi saatiin pieni määrä arkistoaineistoa.
- Pelastusdokumentointina valokuvattiin Prahan Quadriennalen Suomen osaston aineistoja vuodelta 1971. Dokumentointivalokuvien (135 kpl) lisäksi museon kokoelmiin tallennettiin lavastaja Markku Sirenin Helsingin Kaupunginteatterille suunnittelema *Hadrianus VII* -esityksen pienoismalli vuodelta 1969 sekä otantana viisi näyttelytaulua.
- Täsmäteatteri lahjoitti *Narttu Live (työnimi)* -teoksen tarpeistoa (14 kpl), tapahtumatalentteja sekä muuta esitykseen liittyvää digitaalista ja paperista arkistoaineistoa.
- Tanssiteatteri Minimin tanssiteoksesta *Absolut Finland* (2006) esineitä (11 kpl), trailerivideo ja pieni määrä muuta arkistoaineistoa.
- Kajaanin kaupunginteatterin lahjoitus sisälsi pääasiassa teatterinukkeja (8 kpl) ja pukuja (2 kpl): *Koirien Kalevalan* (2011) esineistöä ja näyttelijä Juha Häkkästä esittävä näköisnukke (*Palopukki ja tähdenlento*, 2012) sekä esityksissä *Panoraama* (1998) ja *Ilmarin ihmellääke* (1992, myös esityksessä *Kolme sisarta* (2004) käytetyt roolipuvut.
- Bärbi ja Martha Lutherin käyttämiä varjoteatteri- ja -nukkeja (8 kpl), ja-nukkeja (13 kpl) sekä mainoskyltti esitykseen *Det glada budskapet* (1920-luvun loppu tai 1930-luvun alku). Materiaaleja on käytetty vielä 1990-luvulla Frida ja Gunnar Packalénin toimesta. Pieni määrä arkistoaineistoa.
- Nukketaiteilija Leila Peltonen luovutti Matkalaukkuteatterin esityksissä vuosina 1984–2010 käyttämänsä asun, nukkeja (14 kpl), tarpeistoa (14 kpl) ja kaksi matkalaukkuja, joissa ne ovat kiertäneet.
- Lapin nukketeatteriyhdistys lahjoitti rovaniemeläisen Nukketeatteri Kuukkelin esityksissä käytettyjä teatterinukkeja (15 kpl) ja rekvisiittaa (13 kpl) vuosilta 1982–1991.
- Esa Pakarinen Jr:n nukketeatteriaineistoja. Teatterinukkeja (15 kpl) ja tarpeistoa (9 kpl) Nukketeatteri Vihreän Omenan esityksestä *Mielikuvitusukeltaja* (1985) ja Teatteri Esa Pakarinen Jr:n esityksestä *Kyllä susi on ihmiselle ihana... Eli pieni Punahilkka 17 v.* (1994). Lisäksi saatiin esitysvalokuvia (59 kpl) ja pieni määrä muuta arkistoaineistoa.

- Pukusuunnittelija Riina Leea Niemisen suunnittelemia pukuja (4 kpl) asusteineen Q-teatterin *Toksinen kabaree* -esityksestä vuodelta 2021. Lisäksi saatiin myös Niemisen luonnoksia (9 kpl) pukuja ja tarpeistoa varten.
- Teatteri Vantaa (ent. Teatteri Kehä III) lahjoitti lavastaja Tiina Makkosen suunnittelemat kulis-sit (2 kpl) esitykseen *Clara S.* (1996). Lisäksi saatiin pieni määrä arkistoaineistoja
- Tanssija Tamara Popova-Veltcheva lahjoitti Suomen Kansallisbaletin esityksissä käyttämiään asusteita (3 kpl) vuosilta 1969–1976.
- Lisälahjoituksena vastaanotettiin näyttelijä Ritva Valtakosken rooliasuja (2 kpl). Luovutukseen sisältyi Ritva Valtakoskeen ja näyttelijä, talousjohtaja Jussi Valtakoskeen liittyviä av-aineistoja (7 kpl) ja pieni määrä muuta arkistoaineistoa.
- Tanssija Mirja Tukiaisen käytössä olleet esiintymispuvut (2 kpl) ja Mirja Tukiaisen sekä hänen äitinsä Annikki Karttunen-Tukiaisen tanssivalokuvia (78 kpl) ja muuta arkistoaineistoa (0,2 hm). Lahjoitus täydentää vuonna 2020 tullutta Mirja Tukiaisen aineistolahjoitusta.
- Tanssija, näyttelijä Marjatta Jokinen, taiteilijanimeltään Trina Taipale, lahjoitti 1940-luvun mas-kirasian ja pienen määrän valokuvia ja muuta arkistoaineistoa. Lisäksi vastaanotettiin Aino Kukkosen tekemän haastattelun äänite.
- Suomalaisen Kirjallisuuden Seura siirsi Teatterimuseolle Suomen Kansallisteatterin vanhoja arkistoaineistoja (0,96 hm).
- Paperisiin arkistoaineistoihin painottuivat myös muun muassa lavastaja Helvi Kaarina Hietan arkisto (1,6 hm) ja Heini Tolan lahjoittama kokonaisuus (0,6 hm).
- Laura Gröndah luovutti suomalaisen lavastustaiteen historiaan liittyvän tutkimusprojektinsa haastattelutallenteet (10 kpl) ja Tua Helve suomalaiseen tanssipuvustukseen liittyvän tut-kimuksensa haastatteluäänitteet (8 kpl).
- Yksittäisiin tallenneluovutuksiin lukeutui Helsingin työväenopiston Traditio ja nykyhetki – Kansallisbaletti 100 vuotta -seminaarin paneelikeskustelun äänite. Teatterimuseon omana tuotantona karttui tallenteita yleisölle avoimista taiteilijatapaamisista sekä muista haastat-teluista ja paneelikeskustelusta (8 kpl).

**Teatterimuseo
Teatermuseet
Theatre Museum**

2023